

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 276. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679766448/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

MORALSKE TANKER

- S. 99. *Chiffre*, Lønskrift. – *Decouverter*, Opdagelser. – *Ignoramus*, lat. vi ved ikke. – den filosofiske *Steen*, de Vises *Sten*, Egl. det Stof der ifølge Alkymisterne forvandlede uædle Metaller til ædle. – *Paraceum*, Universalmiddel. – *finde Longitudinem*, finde et Steds Længdegrad. Fastlæggelsen af en alment accepteret Førstemeridian havde været Genstand for Drøftelse siden Antikken. – *Ephesus*, Efesos, græsk Oldtidsby ved Lilleasiens Vestkyst. – *Phormio*, Formio, Tilhænger af Aristoteles' Filosofi. (A. forelæste i Spadseregangene (Peripatoi) ved Gymnasiet Lykcion). – *vanskelige Tings Ignorance*, Uvidenhed om etc.
- S. 100. *Montagne*, dvs. Montaigne. – *profiterer*, docerer. – *Poymathie*, Kundskab om mange Ting. – *skiensomme*, klogt dømmende. – *declamere mod*, gaa voldsomt i Rette med. – *mærket*, fremhævet. – *udi andre mine Skrifter*, Niels Klim, Kap. IX (Det fornuftige Land).
- S. 101. *Resolution*, Beslutsomhed. – *udi en anden Dissertation*, Libr. II. Epigr. 1, ndf. S. 149. – *Fermentum*, Gæringsstof. – *Salvolatile*, »flygtigt Salt«, som man kom i Vin antagelig for at forstærke den berusende Virkning. – *forekommer*, hindrer. – *Nos etc.* Vi kan ikke med vor Forstand fatte hvad Gud er: af Virkningen alene ved vi, at Gud er til. Saaledes som den Blinde vel ikke kan faa Kendskab til Ildens Skikkelse, men dog véd, at det er Ild, eftersom det opvarmer Legemer. – *Philosophus*, Simonides fra Keos (556–468 f. Kr.) var af Fag ikke Filosof men Digter. – *Hieron I.*, Tyran i Syrakus 478–67 f. Kr.
- S. 102. *tilstandene*, tilstaaede. – *Pomponius Mela* (1. Aarh. e. Kr.), romersk Geograf. Denne – som den følgende Passage af den romerske Kirkelærer Augustin (354–430) – citeres fra Bayles Dictionnaire, Artikel Simonide, Note F. – *Angenemhed*, Skonhed. – *non plus ultra*, lat. ikke udover dette. – *quicquid est in Deo, Deus est*, lat. hvadsomhelst der er i Gud, er Gud. – *Concept*, Opfattelse.
- S. 103. *formeres*, dannes. – *subtilisere*, drage spidsfindige Slutninger. – *befalde*, synes om. – *Revelation*, Aabenbaring. – *Tertullian* (ca. 160–ca. 220), romersk Kirkefader. Fra Bayle, Artikel Simonide, Note F. Herfra ogsaa Kritikken af »den gode T.« – *Euklid* (o. 300 f. Kr.), græsk Matematiker. – *Serapion*, Fører for en Gruppe ægyptiske Munke, som kaldtes Anthropomorphyter; de holdt fast paa, at Gud havde menneskelig Skikkelse (4. Aarh.).
- S. 104. *Origenes* (ca. 181–ca. 251), græsk Kirkefader. – *den Forordning*, af Peter den Store, se Bind VIII, S. 236. – *Providence*, Forsyn. – *Fortrydelse*, Vrede. – *accommoderet*, tillempet. – *nedrige*, lave.
- S. 105. *Orbis pictus*, lat. Verden i Billeder. Berømt illustreret Skolebog